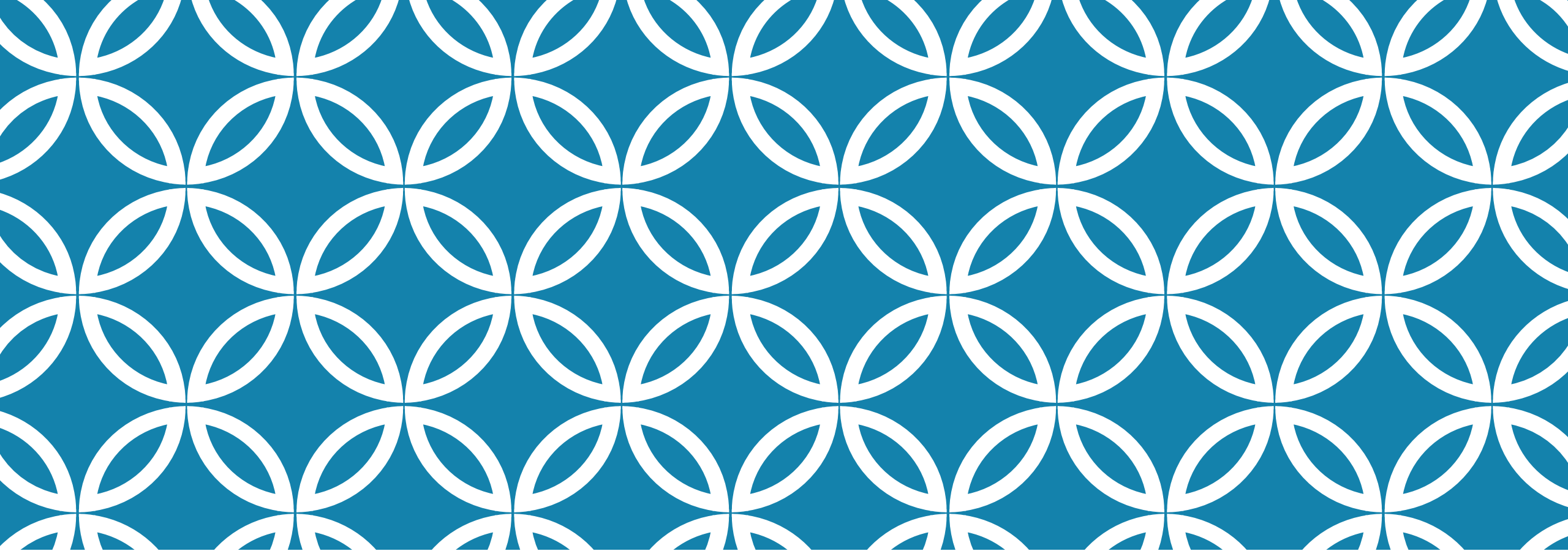

חוק ההגבלים העסקיים התחרות הכלכלית

ארגון חברות ההסעה
יולי 2022

מטרת חוק התחרות הכלכלית

← מניעת פגיעה בתחרות קידום התחרות החופשית

מה טוב בתחרות?

יעילות המשק
צדק חלוקתי (הוגן אך לא שווה)
מניעת ריכוז כוח (פוליטי) בידי מעטים

מטרת חוק התחרות הכלכלית

א. הסדרים כובלים

ב. מונופולין

ג. מיזוגים

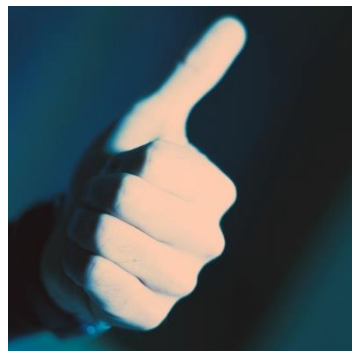
ד. קבוצות ריכוז

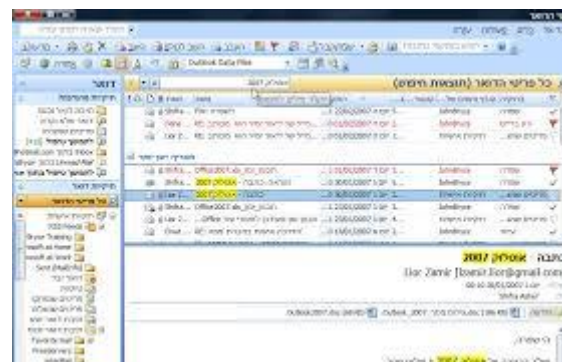
הסדר כובל – מהו?

"הסדר הנעשה בין בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול לפגוע בתחרות בעסקים".

"הסדר" – לא רק הסכם חתום!

Telegram

דגשים לגבי הסדר כובל

• גם מי שהתאים עצמו במודע להסדר קיים, נחשב כצד לו.

• **חשוב!** - האיסור הוא על עצם ההתקשרות בהסדר כובל ולא רק על ביצועו
או יישומו.

• הסדרים בדבר מחיר, רווח וכיוצ"ב – לא צריך להוכיח אפילו חשש לפגיעה
בתחרות

• כדי שהסדר ייחשב ככובל די בחשש לפגיעה בתחרות; אין צורך בפגיעה
בפועל בתחרות או בכוונה לפגוע בתחרות (למשל הגנה מפני מחירי הפסד).

האיסורים הברורים והמוחלטים:

• קרטל = הסדרים כובלים בין מתחרים.

■ תיאום מחירים (גם הפסקת מבצעים)

■ חלוקת שוק (גם "אי כניסה ללקוחות קיימים")

■ תיאום מכרז

■ החלטה לגשת/לא לגשת למכרז

■ חלוקת המכרז = חלוקת שוק

■ כל הסכמה לגבי מחיר

גדרי האיסור על תיאום מכרז

האיסור רחב ההיקף מחייב הימנעות מתיאום כל היבט הנוגע למכרז, ובכלל זה:

- החלפת כל מידע בעניין הכוונה לגשת / לא לגשת למכרז, לרבות התייעצות בדבר כדאיות ההשתתפות במכרז;
- הסכמה בין מתחרים בשוק להימנע מהגשת הצעה במכרז (ויתור בכל שלב, גם נסיגה מעתירה מנהלית. פרשת מדי המים);
- תיאום מרכיב כלשהו בהצעה (או החלפת מידע בגינו), למשל: מחיר השירות; הכמות שתסופק; מועדי אספקה וכו'.
- חלוקת חלקי המכרז בין המציעים (גיאוגרפית או נושאית) = חלוקת שוק אסורה.

קבלנות משנה – זהירות מוקש

■ קבלנות משנה עלולה להיחשד כמכניזם להסכמה ולחלוקת הרווח הקרטליסטי

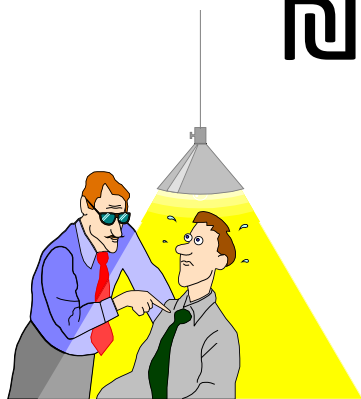
- ✓ מעוררת שאלות – צריך להבחין בין קבלן משנה מתחרה/לא מתחרה
- ✓ קבלנות משנה מותרת בתנאים מסוימים. למשל, כשקבלן המשנה לא יכול לגשת למכרז ממילא (לא עומד בתנאי הסף המהותיים).
- ✓ כבילה ביחסים בין קבלן המשנה לבין המציע (למשל בלעדיות, למשל התקשרות מראש), עלולה להיחשב הסדר כובל – ואז תותר רק אם חוסה תחת פטור סוג או פטור ספציפי. רצוי לקבל הצעת מחיר לא
- ✓ זהירות מיוחדת נדרשת כאשר הצדדים מתחרים (לא יחסים אנכיים), ועוד יותר כאשר יש הסכמות הדדיות או חוזרות.
- ✓ למרות כל זאת, הרשות מעדיפה קבלנות משנה בדיעבד על פני חבירת מתחרים. . .

זהות הצדדים משפיעה על החוקיות

- הסדר בין מתחרים ייחשב בהכרח הסדר כובל ("חזקה חלוטה") – די שהכבילה נוגעת לאחד מאלה: מחיר, רווח, חלוקת שוק, כמות, איכות.
"מתחרים" – הגדרה רחבה!
- הסדר בין מי שאינם מתחרים – ייחשב הסדר כובל רק אם עלול לפגוע בתחרות.
- למשל: קביעת מחיר מינימום.

סנקציות - ההיבט הפלילי

- הפרת הוראות החוק היא עבירה פלילית.
- עד 5 שנות מאסר או קנס עד למעלה מ- 2 מיליון ₪.
- עבירה נמשכת – קנס נוסף, בסך 14,000 ₪ ליום.
- תאגיד – כפל קנס.

הפרת החוק – היבטים פליליים

eco כלכלה

קרטל הלחם: מנכ"ל מאפיית אנג'ל ירצה 5-6 חודשי מאסר במסגרת הסדר טיעון

לפי ההסדר שיוגש לבית המשפט ירון אנג'ל ישלם קנס של 200-300 אלף שקל. עובדים נוספים בחברה ירצו עבודות שירות. מאפיית אנג'ל: "המנכ"ל הסכים לטיפול על עצמו אחריות אישית כדי לשים סוף לפרשה"

תומר גנון, "כלכליסט" פורסם: 18.10.17, 22:57

פרשת קרטל הלחם: מנכ"ל מאפיית אנג'ל, ירון אנג'ל, ירצה עונש מאסר בפועל של 5 עד 6 חודשים, וישלם קנס של 200 עד 300 אלף שקל. כך עולה מהסדר טיעון שאליו הגיע אנג'ל עם רשות ההגבלים העסקיים ויוגש מחר (ה') לאישורו של בית המשפט המחוזי בירושלים.

- [בזכות ערעור: האשמים בקרטל הלחם יצאו בזול](#)
- [קרטל הלחם: שנת מאסר למנכ"ל מאפיית ברמן ודודוביץ'](#)
- [בלי בושע ועל חשבון החלשים: מנכ"ל המאפיית ברמן ודודוביץ' תיאמו מחירים והורשעו](#)
- [רשות ההגבלים: קרטל הלחם - מהחמורים במדינה](#)

במסגרת ההסדר תשלם החברה, שנסחרת בבורסה של ת"א לפי שווי שוק של 155 מיליון שקל, קנס של 1.4 מיליון שקל. עובדים נוספים באנג'ל שהוגשו נגדם כתבי אישום בפרשה ירצו עבודות שירות. מאפיית אורנים, חברת הבת של אנג'ל, ואנשיה ייחקו מכתב האישום.

כתב האישום בפרשה, שהוגש לפני כחמש שנים לבית המשפט, כלל 19 נאשמים ו-8 מאפיות הראיות המרכזיות שביססו את כתב האישום, ובהן האזנות סתר, נחשפו בעבר ב"כלכליסט".

קרטל המחשוב: 3 חודשי עבודות שירות למנכ"ל הראל

טכנולוגיות במסגרת עסקת טיעון

ביהמ"ש הטיל על מועלם מאסר על תנאי, תשלום קנס בסך 100 אלף שקל וכן פסילה מכהונה כדיקטור בחברות ציבוריות למשך שנה ■ מועלם הורשע בתיאום שישה מכרזים של תע"א

אורה קורן | 17:09 09.08.2017

התראות במייל

6 אוגוסט, 2017

י"ד באב, תשע"ז

חודעה לעיתונות-

גזר דין תיאום מכרז של המועצה המקומית עוספיה

בית המשפט המחוזי בירושלים, כבי השופט **עודד שחם**, גזר היום (6.8.17) את דינם של מר כרמי מקלדה וחברת דילטור מ.ס. בע"מ. בהתאם להסדר טיעון ששוכנע בין התביעה לבינם עוד לפני תחילת המשפט, גזר בית המשפט את העונשים הבאים: 5 חודשי עבודות שירות, מאסר על תנאי, וכן תשלום קנס בסך 50,000 ₪ שהוטל על הנאשמים ביחד ולחוד.

סנקציות – היבטים אזרחיים ומנהליים

-
- תביעה נזיקית
 - תביעה ייצוגית
 - צו מניעה
 - צו מוסכם: "קנס" + הגבלות מסחריות
 - קביעת הממונה – ראייה לכאורה בכל הליך משפטי
 - עיצומים כספיים:
 - עד 1 מיליון ₪;
 - תאגיד עם מחזור מעל 10 מיליון ₪ - 8% מהמחזור, מקס' 100 מיליון ₪.

איגוד עסקי – "חשש השולחן המשותף"

"People of the same trade seldom meet together, even for merriment and diversion, but the conversation ends in a conspiracy against the public, or in some contrivance to raise prices."

אדם סמית', "אושר העמים", 1776

1. חשש משיתוף פעולה ישיר
2. חשש מצינון תחרות (אפקט החבר'ה)

דוגמאות לסנקציות על איגודים

1. איגוד נהגי המוניות - אישום בעבירה של "המלצה על קו פעולה": המליצו, (באמצעות SMS לנהגי מונית וראיונות בתקשורת) שנהגי המוניות לא ייקחו נוסעים מנתב"ג במחיר ההנחה שהוצעה על ידי הזוכים במכרז התעופה, אלא על פי מונה או על פי מחירון משרד התחבורה בלבד.
2. התאחדות הקבלנים בוני הארץ – אישום "המלצה על קו פעולה": בכך שפרסם מסר (מכתב מנכ"ל האיגוד ומודעות בעיתונות הכלכלית) שענייננו אי הגשת הצעות למכרזים בשל תנאים כלכליים הפסדיים. העונש לנשיא: במסגרת הסדר טיעון, שלושה חודשי עבודות שירות וקנס אישי 60,000 ₪ (בנוסף, קנסות וע"ש לחברות).
3. איגוד סיטונאים (שוק צריפין) – קנס פלילי של 50,000 ₪ לאיגוד ו-40,000 ₪ על החרמת "הגליל" ללא מאסר רק בגלל נסיבות אישיות.
4. ארגון הרופאים הוטרנינרים, - כתב אישום על פרסום תעריפים מומלצים לטיפול בחיות מחמד. על האיגוד הוטל קנס בסך 80,000 ₪
5. איגוד שמאי הביטוח, הרשעה בעבירת "המלצה על קו פעולה" בכך שהמליץ, באמצעות איגרת ששלח לחברי האיגוד, באשר לשכר הטרחה שעל שמאי הרכב לגבות. קנס לאיגוד 50,000 ₪. על היו"ר עזרא שוהם הוטלו ארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, וקנס בסך 50,000 ₪.
6. עמותת "חיבה – חינוך ילדים בגיל הרך" עיצום כספי על סך של 20,000 ₪ בגין הפצת לוח חופשות והסכם התקשרות אחיד לחבריה, אשר בו נקבעו תנאים מסחריים אחידים.

איגוד עסקי – הנורמות ההגבליות החלות:

"איגוד עסקי" על פי חוק התחרות: "חבר-בני-אדם, בין מאגד ובין שאינו מאגד, שמטרתו, כולן או חלקן, הן קידום ענייניהם העסקיים של החברים בו";

1. איסור הסדר כובל

2. האיסור על קביעת קו פעולה בידי איגוד עסקי – סעיף 5 לחוק:

"קו פעולה שקבע איגוד עסקי לחבריו או חלקם העלול למנוע או להפחית תחרות בעסקים ביניהם, או קו פעולה כאמור שהמליץ עליו לפניהם, יראו כהסדר כובל כאמור בסעיף 2, ואת האיגוד העסקי וכל אחד מחבריו הפועל על פיו כצד להסדר כובל".

3. גילוי דעת 3/14 בעניין איגודים עסקיים ופעילותם – [תיקון אוקטובר 2019]

הסדר כובל – אסור

פעילות כארגון מעבידים לגבי עובדים - מותרת

לא ייחשב הסדר כובל:

"הסדר שארגון עובדים או ארגון מעבידים צד לו וכל כבילותיו
נוגעות להעסקתם של עובדים ולתנאי העבודה".

עיקר הכללים להתנהלות איגודים ובמסגרתם

* איסור המלצה על "קו פעולה"

- קו פעולה שעלול למנוע או להפחית את התחרות בין חברי האיגוד – דינו כהסדר כובל
- הנוהל מונה עניינים שהדיון בהם בהכרח מקיים העלילות האמורה: מחירים, עלויות, אסטרטגיות, התקשרויות שונות – לרבות מכרזים וכו'
- דהיינו, אסור אלא אם חוסה תחת פטור כלשהו, או אישור ביה"ד
- אסור "לקבוע" וגם לא "להמליץ" (גם אם לא יפעלו על פי ההמלצה)
- לא רק המלצות פורמליות – גם דיון ורמז

עיקר הכללים להתנהלות האיגודים ובמסגרתם * אסור לחברים להחליף או לחשוף "מידע רגיש תחרותית"

למשל:

- מחירים, מחירונים, מדיניות תמחור, הנחות, מבצעים ותנאי מכירה אחרים, לרבות עמלות ותנאים לסוכנים;
- שולי רווח בהווה או בעתיד או יעדי רווחיות לגבי מוצרים ספציפיים;

"מידע רגיש מבחינה תחרותית"

כל מידע שאינו פומבי או שאינו ניתן לזיהוי או איתור בקלות יחסית, אשר, אם ייודע למתחרה עסקי של בעל המידע, ובכלל זה הצד השני לעסקה, יגביר את יכולתו של אותו מתחרה לצפות מראש את אסטרטגיית המחיר והייצור של בעל המידע ואת תגובתו הצפויה של בעל המידע ליוזמות מחיר וכמות מצד אותו מתחרה.

- עלויות מוצר ספציפי;

- נתח השוק;

- תוכניות עסקיות בהווה או צופות פני עתיד, לרבות בתחום השיווק, המכירות, קידום מכירות, השקעת הון, התרחבות או צמצום, תקצוב, מחקר ופיתוח, מוצרים חדשים;

- מדיניות חברה ביחס למו"מ עם סוכנים ולקוחות, איתור ומיקוד לקוחות ספציפיים, שימורם ואובדנם, לרבות מחקרי שוק, תחזיות וסקרים העשויים לכלול מידע כזה;

- מיזוגים, רכישות או מיזמים משותפים פוטנציאליים.

- מכרזים, מדיניות מכרזים, כוונה להשתתף במכרז, או לא להשתתף

- טענה/מחשבה/דיעה/סברה כי המחיר אינו רווחי

- נכון גם להליכים אחרים של הצעות מחיר

עיקר הכללים להתנהלות האיגודים ובמסגרתם *אסור לחברים להחליף או לחשוף "מידע רגיש תחרותית"

עוד דוגמאות חשובות למידע רגיש תחרותית שאסור להחליף או לחשוף:

- מכרזים, מדיניות מכרזים, כוונה להשתתף במכרז, או לא להשתתף
- טענה/מחשבה/דיעה/סברה כי המחיר אינו רווחי
- ואותו הדבר בהליכים אחרים של הצעות מחיר

עיקר הכללים להתנהלות איגודים ובמסגרתם

*אופן התנהלות ישיבות האיגוד, פורומים ומפגשים

- לא ידונו עניינים רגישים מבחינה תחרותית, במישרין, בעקיפין או במרומז – ולא ייחשף מידע רגיש מבחינה תחרותית, לרבות במסגרת חומר הכנה לישיבה, ניירות עבודה, מצגות וכיוצ"ב.
- רשימה מפורטת של נושאים לדיון תיקבע ותובא לידיעת המשתתפים טרם הדיון, וכלל לא יועלו בישיבה נושאים מחוץ לרשימה זו. הרשימה לא תכלול עניינים רגישים.
- הבהרה לגבי הכללים החלים בתחילת הישיבה או לפניה בתחילת הישיבה, או בסמוך לפניה (בהזמנה למשל)
- פרוטוקול המפרט, בין השאר, את מועד ומקום הישיבה, שמות המשתתפים, השתייכותם הארגונית ותפקידם, הנושאים העומדים לדיון, כל החלטה, המלצה או סיכום שהתקבלו במהלך הישיבה וכל מסמך שהוגש או הועבר בעת הישיבה או כהכנה לה.
- במהלך הישיבה לא יידונו עניינים "שלא לפרוטוקול".

עיקר הכללים להתנהלות איגודים ובמסגרתם

***הגבלות על איסוף, החזקה והפצה של מידע על ידי האיגוד**

- הטיפול באיסוף והחזקה (לא הפצה) של מידע רגיש תחרותית (כהגדרתו לעיל) ייעשה בהתאם לכללים הבאים:
- איסוף המידע ייערך באופן מידתי, המצמצם ככל האפשר את רמת הרגישות התחרותית. למשל, יש להעדיף רמת פירוט נמוכה ככל האפשר;
- חברות באיגוד לא תחויבנה למסור מידע רגיש תחרותית.
- המידע יוחזק באופן שאינו מאפשר זליגה למי שאינו מורשה להיחשף אליו (=החברות באיגוד)
- איסוף המידע והחזקתו לא יעשו באמצעות מתחרה - אף אם הוא ממלא תפקיד באיגוד;
- העברת מידע רגיש תחרותית מהאיגוד לצד שלישי תיעשה אך לשם עיבודו.
- **בכל מקרה, האיגוד או מי מטעמו לא יפיצו מידע רגיש תחרותית.**
- מידע מעובד המבוסס על מידע רגיש מבחינה תחרותית, יופץ רק לאחר שיינקטו אמצעים סבירים לוודא כי לא ניתן לעשות הנדסה לאחור לאיתור המידע הרגיש תחרותית.
- יש להקפיד על שוויון מהותי בהפצת המידע וזמינותו.

עיקר הכללים להתנהלות איגודים ובמסגרתם

***פעילות מול רשויות, תקשורת ובהליכים משפטיים**

- תכלית שיתוף הפעולה (והפנייה) – מוגדר ומידתי
- הפנייה לא תהווה בעצמה מסר אסור, ויחולו ים החלים על "מידע רגיש תחרותית"
- המידע שיוצג יהיה נכון, מלא ואמין
- **לא יוחלף מידע אודות צעדים עתידיים (במקרה שהפנייה לא תיענה) ולא תתואם פעילות עסקית שנועדה להפעיל לחץ**
- תום לב של האיגודים בייצוג עניין כל החברים = ייצוג הרוב, וציון עמדת המיעוט
- פנייה לפיקוח על המחירים - רק על סמך היותם של הפרמטרים הרלוונטיים לפיקוח זהים לגמרי בין המתחרים.

עיקר הכללים להתנהלות איגודים ובמסגרתם

***פעילות מול רשויות, תקשורת ובהליכים משפטיים - המשך**

- פנייה לרגולטור בכובעו המסחרי (למשל בעורכו מכרז) צריכה להיבחן מראש ככל חבירה מסחרית בין מתחרים (כ"הסדר כובל"):

"בהתאם לכך, ניהול משא ומתן על ידי איגוד עסקי מול גופים המפרסמים מכרזים או הליכי תיחור אחרים הוא הסדר כובל, ככל שניהול המשא ומתן על ידי האיגוד מעלה חששות תחרותיים. הפרה של החוק מתקיימת גם בפניה של האיגוד בבקשה לשנות תנאים מסחריים במכרז או בהסכם במסגרתה טמונה המלצה של האיגוד לחבריו על דרך פעולה בקשר למכרז או להסכם, או כאשר מועבר מידע רגיש תחרותית בין חברי האיגוד במסגרת הפניה המשותפת או לצורך פניה זו. דברים אלה יפים גם כאשר לניהול משא ומתן על ידי האיגוד בשם חבריו לאחר פרסום תוצאות המכרז במטרה להיטיב את תנאי ההתקשרות עם מפרסם המכרז." (סעיף 40 לגילוי דעת 3/14)

- לשם היערכות להחלטה באיגודים בקשר לפנייה אל הרשות האיגודים לא יקבעו או ימליצו על פרשנות הדין והוראות הרגולציה באופן שיש בו כדי לפגוע בתחרות.

עיקר הכללים להתנהלות איגודים ובמסגרתם

*תנאי חברות באיגוד

- תנאי החברות באיגוד יהיו שוויוניים, ברורים ומבוססים על סטנדרטים אובייקטיביים בהתאם לתכליות האיגודים:
- לא יקבעו תנאי חברות בלתי פרופורציונליים או בלתי סבירים שיש בהם כדי להגביל שלא לצורך חברות באיגוד (למשל דמי חברות, ותק פעילות, או איתנות פיננסית)
- אין להתנות חברות בהסכמת המתחרים (רק עמידה בקריטריונים השוויוניים והסבירים)
- קבלת ייעוץ משפטי טרם החלטות בענייני חברות באיגוד (דחייה, הפסקה או השעיה, לרבות סנקציות)

מזור מצקביץ', עו"ד

מנהלת מחלקת הגבלים עסקיים תחרות ורגולציה

מגדל אדגר 360, רח' השלושה 2 תל-אביב, 6706054

טל : 03-7540800 | פקס : 03-7540011

mazorm@firon.co.il | www.firon.co.il